

Korte mededeling

Carex crawfordii Fernald in Noord-Brabant

Albert Corporaal¹, Anne-Mark Wijkel² & Jan Jansen³

1 Sikkel 22, 8061 MA Hasselt;

e-mail: albert.corporaal@wur.nl

2 Staringstraat 12, 5025 TX Tilburg;

e-mail: Awijkkel@brabant.nl

3 Kartuizerhof 23, 6511 ZG Nijmegen;

e-mail: j.jansen@sci.kun.nl

Tijdens veldwerkzaamheden voor de Provinciale Vlakdekkende Plantenkartering vond ecologisch medewerker Anne-Mark Wijkel in vier verschillende kilometerhokken in de omgeving van Gilze en Alphen een Zegge-soort die erg op *Carex ovalis* leek, maar op enige kenmerken hier toch enigszins van afweek. De ontdekker van deze nieuwe groeiplaatsen had reeds vanaf het begin van de ontdekking het sterke vermoeden dat het hier niet om *Carex ovalis* (Hazenzegge), maar om *C. crawfordii* zou gaan. Om twijfel uit te sluiten werd er materiaal verzameld en nog eens grondig gedetermineerd. Na determinatie bleek het inderdaad om *C. crawfordii* te gaan, een soort die in Nederland, België en omringende landen al eerder was gemeld.¹

² De vindplaatsen werden grondiger onderzocht en in een vrij groot gebied werd het voorkomen van deze soort door de auteurs bevestigd. *Carex crawfordii* is een Noord-Amerikaanse soort die tot dusverre steeds op geïsoleerde plekken voorkwam zonder zich ter plekke erg uit te breiden.

Carex crawfordii is in 2000 in Noord-Brabant aangetroffen in de kilometerhokken 125–393, 123–391, 121–388 en 121–389. In deze vier hokken is de soort gevonden op taluds van kleinere sloten, die gedurende een groot deel van het jaar voornamelijk met enigszins geëutrofeerd regenwater gevuld zijn en een vrij slechte afvoer hebben. De soort groeit steeds in de onderste taludhelft, op het vochtige deel dus, die pas tegen de zomer helemaal uitdroogt. De plant groeit vaak samen met Pitrus (*Juncus effusus*) en vormt hiermee niet zelden samen een pol. In het eerste genoemde kilometerhok is de populatie enkele tientallen pollen groot. In het tweede en derde kilometerhok bestaat de populatie uit enkele verspreide pollen en in het laatstgenoemde kilometerhok bestaat ze uit een tiental pollen in dezelfde sloot.

Begeleidende soorten van *Carex crawfordii* zijn onder andere: *Juncus effusus*, *Agrostis stolonifera*, *Galium palustre*, *Lycopus europaeus* en *Salix cinerea*. De begroeiing is tamelijk soortenarm en wordt 1× per jaar of 1× per twee jaar gemaaid.

Het landschap bestaat ter plaatse uit een licht welvend dekzandgebied met in de lagere delen moerige zandgronden die uit landbouwkundig oogpunt een matige tot slechte ontwatering hebben. Het grondgebruik is tamelijk intensief.

Tijdens veldwerkzaamheden in het seizoen van 2002 zijn door Anne-Mark Wijkel opnieuw enkele groeiplaatsen van *Carex crawfordii* aangetroffen in twee kilometerhokken (107–388 en 108–388) in de omgeving van Rijsbergen. In het eerste km-hok

gaat het om vijf pollen en in het tweede om één enkele pol. De ecologische omstandigheden van deze groeiplaatsen zijn vergelijkbaar met die van de waarnemingen in het seizoen 2000.

Het heeft er alle schijn van dat bij nader onderzoek *Carex crawfordii* op nog meer plekken zal opduiken. In ieder geval is deze soort in de omgeving van Alphen inmiddels goed ingeburgerd. We willen andere floristen en ecologen op het bestaan van *C. crawfordii* attenderen en ze aansporen om nog eens extra op te letten als zij ergens *C. ovalis* menen aan te treffen.

Kenmerkend voor *Carex crawfordii* is de slankere habitus en de bloeiwijze met vaak meer en slankere aartjes dan bij *C. ovalis*. De aartjes staan ook iets verder uit elkaar en de urntjes zijn duidelijk smaller dan bij *C. ovalis* (zie voor details de Flora²). Verder valt bij *C. crawfordii* het frequenter voorkomen van een lang schutblad op, deze is vaak langer dan de bloeiwijze. De schijnstengels van de niet-bloeiende pollen zijn iets langer dan bij *C. ovalis*. Als Nederlandse naam voor *C. crawfordii* zouden we daarom willen voorstellen: Slanke of IJle hazenzegge.

In een volgend artikel zullen we uitgebreider ingaan op het regionale voorkomen van *Carex crawfordii* en het milieu waarin de soort voorkomt, mede in vergelijking met de ons omringende landen en het land van oorsprong.

1. H. den Held & J. Kortselius. 1964. *Carex crawfordii* Fern. weer in Nederland. *Gorteria* 2: 21–22.
2. R. van der Meijden. 1996. Heukels' Flora van Nederland, ed. 22. Groningen.

Boekaankondigingen

M. Peeters, A. Franklin & J.L. Van Goethem (red.), *Biodiversity in Belgium*, Brussel, 2003, 416 pag. incl. bijlagen: geeft een beknopt maar zo volledig mogelijk overzicht van de biodiversiteit van België en het aantal in België voorkomende soorten van (bijna) alle daar voorkomende hoofdgroepen van organismen (afdelingen, klassen), met een korte introductie over het landschap en de geologische geschiedenis van het land en verhandelingen over de biodiversiteit van de kustwateren en de drie gewesten; geschreven in het Engels en verluchtigd met zwart-wit tekeningen van één of twee vertegenwoordigers van de belangrijkste groepen organismen en met enkele kleurenfoto's, € 25,– te bestellen bij het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (Marc Peeters, fax: 0032–2–6274141; e-mail: marc.peeters@naturalsciences.be) met vermelding van eigen naam en adres en het gewenste aantal exemplaren.

G. Rappé, K. Busschots & Robbrecht, *BBB 2001. Botanical Biodiversity and the Belgian expertise. Proceedings of a symposium held in October 2001 at the National Botanic Garden of Belgium*, Meise, 2003, 214 pag.: een brede en interessante verzameling bijdragen en samenvattingen over de botanische biodiversiteit door de in België aanwezige botanici; de meeste bijdragen zijn geschreven in het Engels met samenvattingen in het Nederlands, het Engels, en het Frans, uitgegeven als Scripta Botanica Belgica 24, prijs € 22,= + € 2,55 aan verzendkosten (betaling vooraf), te bestellen bij de Nationale Plantentuin van België (Mw. K. Clarysse, tel.: 0032–2–2600942; e-mail: katrien.clarysse@br.fgov.be).

Hans Kruijer